

■ Єжи Гротовський. 1998 рік.

— В яких країнах проводились подібні акції і як їх сприймали?

— Такі акції постійно відбуваються у різних місцях. Наприкінці минулого року нас запросили до університету в Урбіно. У зустрічі брали участь Людвіг Фляшен та Збігнев Осінський. Восени минулого року ми були на великій сесії під назвою «Романтизм у творчості Гротовського». Це була головним чином дискусійна зустріч, на якій ми показували, як і сьогодні, документальні фільми. В лютому цього року ми були в Австрії на дводенній зустрічі. Два тижні тому — в Чехії, у Празі та Брно. Таким чином, зацікавлення величезне, і, як правило, ми їдемо на запрошення іншої сторони. Готуються виїзди до Японії, Китаю, Нідерландів, була навіть пропозиція з Куби. А сприймається це все, звичайно, залежно від країни. Як правило, в акції бере участь 40-50 чоловік. Але не всі витримують до кінця.

— Не витримують чого?

— Багатоденного перегляду та інформації в такій великій кількості. Тим не менше, мені здається, що вже після чотирьох годин перегляду фільмів можна скласти загальне враження. Після перегляду «Акрополіса», «Стойкого принца», «Листа з Ополя» і «Театру-лабораторії» люди вже мають якусь уяву про Гротовського. Як правило, до нас ходять студенти, часом люди, що колись бачили спектаклі «Театру- лабора-

Єжи Гротовський — один із найвидатніших театральних діячів ХХ сторіччя. Створивши у 1966 році експериментальний «Театр-лабораторію» із п'ятнадцяти акторів, він збагатив театральний світ новими методами, засобами, зруйнував ряд стереотипів. У травні цього року Польський інститут в Києві провів зустріч із директором Центру Гротовського у Вроцлаві Станіславом Кротоським. На зустрічі демонструвалося десять відеофільмів про Гротовського, його театр, учнів, фрагменти вистав та повністю виставу «Акрополіс» за Виспянським. Пропонуємо бесіду з Станіславом Кротоським.

Станіслав Кротоський: «Дійти до беззаперечної ВІДДАНОСТІ»

торії». Багато з цих людей приїжджають до нас, щоб узяти участь у майстер-класах, почитати щось в архівах для своїх статей, а деякі просто хочуть побачити місце, де відбувалися ці вистави. Таку подорож здійснив і Анатолій Васильєв із Москви.

— Чи змінилося ставлення до Гротовського після його смерті і як працюють тепер його послідовники?

— Для нас є несподіванкою зацікавлення Гротовським у різних частинах світу. Це природно, що після смерті виняткової людини люди хочуть збагнути цю винятковість... Сприйняття Гротовського полягає у розумінні його театру, а не в його наслідуванні. А розуміння виявляється в тому, щоб бути професійно поштивим. Гротовський завжди звертав увагу на ретельну, детальну роботу, на розуміння того, що діється. І, звичайно, не всі це приймали. А Гротовський, власне, тому і припинив робити театр у 1969-му році... Я думаю, що люди, які цікавляться театром, не можуть пройти повз теоретичні думки Гротовського. А його противники не можуть примиритися з тим, що в його театрі треба дуже важко працювати. У професійному театрі, як ви знаєте, треба працювати від десятої до другої. А потім усі йдуть на суп. І не важлива мета мистецтва. Вони працюють годинами, а не ідеями. Ідеями працювали Станіславський, Мейєрхольд... Я думаю, що і Васильєв працює ідеями...

Хоча це не означає, що Гротовський був противником існуючої форми театру. Кожен робить, що хоче. Його театр був дуже маленьким і автентично убогим. Він коштував небагато і склався всього з 15-ти осіб. А у професійному театрі їх 35 — 50. І те, що так мало людей можуть так багато зробити, також боліло професійному театрові.

— А чи багато є людей, які, не знаючи раніше Гротовського, можуть втілювати в життя його ідеї?

— Як правило, наслідування Гротовського є досить поганим. Зокрема, у США чи в Західній Європі є багато груп, які кажуть, що вони працюють за методом Гротовського. Проте метод Гротовського не полягає у рухових вправах і вправах із голосом. Це не є метод, це просто тренінг. Його театр був театром поштивої, ретельної роботи. І актори, які це усвідомлюють, намагаються так працювати на сцені. Ідея «убогого театру» реалізується в різних театрах по-різному. Але треба сказати, що в Польщі її досить довго не приймали. Його спочатку прийняли за кордоном, а вже потім у Польщі. А в східній частині Європи він має багато друзів. Трохи в Україні, трохи в Росії. Дуже багато в Японії... Але це не наслідування Гротовського, а швидше думки про його метод і сприйняття його деяких елементів. Його метою було дійти до цілісної, беззаперечної відданості актора праці...